

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף צד.

מה הם חילוקי הדינים בין תנופה לסמיכה במשנתנו?

תנופה	בקרבת השותפים	בקרבת ציבור
אחד מניף לכולם	נוהגת תנופה ¹	
סמיכה	אין אחד סומך לכולם ²	אינה נוהגת ³

מה דין הקערות של השולחן ולמה היו משמשות⁴? [תוד"ה כשהוא].

לתי' א' בתוס'	האם הקערות היו מקדשות?	האם הקערות הם הדפוסים?
אינם מקדשות	הם היו הדפוסים	
לתי' ב' בתוס'	מקדשות	למ"ד תנור מקדש : הם היו הדפוסים למ"ד אין תנור מקדש : הם לא היו הדפוסים ⁵

כיצד היתה לישתן ואפייתן של שתי הלחם ושל לחם הפנים?

שתי הלחם	לישתן	אפייתן
אחת אחת (כל חלה עשרון סולת)	אחת אחת	
לחם הפנים	אחת אחת (כל חלה ב' עשרונים)	שתיים שתיים (ואופה ו' פעמים - י"ב חלות)

¹ מבואר במשנה, שתנופה נוהגת בקרבנות היחיד [כגון: שלמים שאימוריהם טעונים תנופה], ובקרבנות ציבור שהם טעונים גם תנופה מחיים [כגון: ב' כבשי עצרת שמניפים להם מחיים עם הלחם], וגם שחוטים [תנופת חזה ושוק של כבשי עצרת], וגם בדבר שאין בו רוח חיים [כגון: מנחת העומר ומנחת סוטה ולחמי תודה ונזיר].

² אלא צריך שכל אחד ואחד יסמוך, ולעיל (צג). נחלקו שני תירוצים בגמ' האם גם ר' יהודה אית ליה האי כללא "כל בעלי חוברין לסמיכה" - שכל השותפים צריכים לסמוך, או לית ליה.

³ מלבד פר העלם דבר של ציבור ושעיר המשתלח - לר' יהודה, ולר' שמעון חוץ מפר העלם דבר ושעירי ע"ז - כמבואר לעיל (צב).

⁴ תוס' הביאו לפירש"י בחומש, שקערות הם הדפוסים שבהם נותנים את הלחם אחר האפייה, ולכאורה הקערות הם ודאי כלי קודש, דהרי הם מכלי השולחן ונמשחו עמו. וא"כ קשה, דבין אם נאמר שתנור מקדש ובין אם לא, עכ"פ הקערות שבהם ניתן הלחם מיד אחר האפייה מקדשים אותו [לפי זה שהקערות הם הדפוסים] - ושייך בלחם פסול לינה, ולפי"ז יוצא שודאי שאפיית לחם הפנים דוחה שבת כדי שלא יפסל בלינה, ואיך נחלקו בזה לקמן (צה:).

⁵ ולשיטתו הקערות משמשות ליתן בהם את הלחם בשולחן שהיה עשוי מכסף - קודם שנותנים ללחם בשולחן הזהב.

חוקן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף צד:

מה הן השינויים בדיני השולחן ולחם הפנים דלהלן לר' חנינא ור' יוחנן?

לר' יוחנן - כמין ספינה רוקדת ⁷	לרבי חנינא - כמין תיבה פרוצה ⁶	
מקום היה חוקק להם בדופן הלחם ⁸	מונחים תוך התיבה	בזיכי לבונה
מדביק בצק על הראשים לקבל הקנים ¹⁰	מונחים על ב' ראשיו של לחם ⁹	הקנים
עגולים כדי לתפוס את הלחם ¹¹	מחזיקים לצידי הלחם	הסניפים
לתפוס את הלחם	שלא ישבר הלחם משום הכובד ¹²	הצורך בסניפים
היו על השולחן	היו על הרצפה ¹³	מקום הסניפים

⁶ פירוש, צורת לחם הפנים היתה כמין אות ח' הפוכה, והיה מונח אורך הלחם (שאחר הקיפול הוא ו' טפחים), לרוחב השולחן שהוא ו' טפחים.

⁷ הנה בביאור דברי ר' יוחנן צריך להרחיב היריעה, ועיקר הדברים שהיה נראה לחם הפנים ממש כצורת סירה / ספינה קטנה, וצורת הספינה היא שככל שהולכים לצד ראש הספינה וכן לצד זנבה כן מצטמצם רוחב הספינה עד שמתחברים שתי הדפנות בראש ובזנב. וכן ראשה וזנבה מורמים וגבוהים יותר מגובה דפנות הספינה שמימין משמאל, כך, שהמתסכל על הספינה על צידה מרחוק היא נראית לו כמין צורת אות V -) אלא שאינו מדויק לגמרי כי יש גם את הדפנות מימין ומשמאל, אלא שהראש והזנב המורמים הם יוצרים כאילו את האות V. ומלבד זאת יש לספינה שתי דפנות משופעים מימין ומשמאל. וכן היתה צורת לחם הפנים לשיטת ר' יוחנן כצורת זו הספינה - שראשו וזנבו היו חדים ע"י חיבור שתי הדפנות הימנית והשמאלית, וכן היו גבוהים הראש והזנב יותר מגובה שתי הדפנות. והיה הלחם מונח על השולחן באופן שראשו וזנבו הם לאורכו של שולחן, ודפנותיו מימין ושמאל (שזהו באמיתות אורכו של הלחם) מונחים לרחבו של השולחן. וכשיובן זה היטב - יובן כל מהלך הסוגיא.

⁸ פ"י, כיון שהיא כמין ספינה ודפנותיה מימין ומשמאל הולכים וכלים לתחתיתה עד עובי אצבע, נמצא שאין ללחם שולים, ואיך אפשר להניח תוך הלחם את בזיכי הלבונה. לזה מתרץ, שהיה מתקן להם בית מושב בעובי הדפנות.

⁹ מבואר לקמן (צו.) שהיה כ"ח קנים בין הלחמים. ר"ל, הלחם הראשון שהוא כמין תיבה פרוצה היה מונח ארכו לצד רחבו של שולחן ושני ראשי הלחם כפופים כלפי מעלה, ועל הלחם מונחים ג' קנים בימינו ובשמאלו ובאמצעו, ועל הקנים מונח הלחם הבא, ותפקיד הקנים הוא להפריד בין לחם ללחם כדי שיכנס אויר ולא יתעפש.

¹⁰ פירוש, דלשיטת ר"י כיון שצורת הלחם היא כצורת ספינה מרקדת, אשר ראש הלחם וזנבו הם חדים, א"כ כשמונח הלחם לאורכו של שולחן והקנים הם לרחבו, התינוח הקנה האמצעי יכול לעמוד היות ששתי ראשי הקנה עומדים על שתי דפנות הלחם הרחוקות זו מזו (כדוגמת המקום שמונחים המשוטטים על הדפנות באמצע הספינה), אולם שני הקנים הראשון והשלישי איך יעמדו על ראשו וזנבו של הלחם הרי הם חדים ודקים ופוגעים באמצע הקנה. ולזה מתרץ, שנותן מעט בצק כדי לעבות את הראש ושם נתפס הקנה. [אלא שעל פירוש זה של רש"י הקשו תוס', דמילא הקנים יכולים למעוד על הלחם, אבל איך הלחם הבא יעמוד על הקנים, הרי ראשו וזנבו של הלחם הבא גם כן מורמים לגובה משני הצדדים כצורת V וכנ"ל. וכתבו תוס' שיש מפרשים שגם זה כלול בקושיית הגמ' הנ"ל, ולתירוץ הגמ' שמניח בצק - מיירי שגם מניח בצק תחת הראשים כדי שיגיע עד הקנים שמעל הלחם התחתון. אולם תוס' עצמם חולקים על רש"י, ומפרשים ששני הראשים אינם מוגבהים יותר מהדפנות (ואינם כמעשה ספינה ממש) אלא הם שוים לגובה הדפנות ממש רק שהראשים מסתיימים כמו שפיץ כדוגמת הספינה, ולכך קשה איך הקנים עומדים, ומתרץ שנותן בצק. אולם לגבי הלחם הבא איך יעמוד על הקנים, לא קשה, כיון שאין ראשיו מוגבהים יותר ממנו עצמו, ושפיר יכול לעמוד על הקנים].

¹¹ פ"י, בשלמא למ"ד כתיבה פרוצה א"כ דפנות הלחם בזוית ישרה ושפיר אוזנים הסניפים ללחם, אלא למ"ד כספינה רוקדת - שהדפנות של הלחם מימין ושמאל הנתונים לרוחב השולחן עומדים בשיפוע - איך יאחזו להם הסניפים. ולכן מתרץ, שהסניפים מתעגלים ונכנסים מעט בין לחם ללחם כדי לתופסו, וזה מה שאמר לקמן שהלחם התחתון תופס לסניפים והסניפים תופסים ללחם שמעליו.

¹² פ"י, כין שלהאי מ"ד הלחם תופס לקנים שמעליו והקנים ללחם הבא וכן הלאה, א"כ למה צריך את הסניפים. ומתרץ, שהם באים לאחוז את הלחם מהצדדים שלא ישבר מרוב הכובד של הלחמים העליונים. [וכן גם הקנים בעצמם היו תפוסים בראשיהם בסניפים, כדי שלא יכביד מדי על הלחם].

¹³ דכיון שהיה אורך הלחם ששה טפחים אחרי הקיפול בראשיו - הרי שהיה ממלא את כל רחבו של שולחן שגם היה רוחבו אמה, וא"כ אין מקום לתת את הסניפים על השולחן - נתנום על הריצפה, ועולים מעל גובה השולחן. אולם למ"ד כספינה רוקדת - שדפנות הלחם הולכים באלכסון, א"כ לא תפס הלחם כל רוחב השולחן, והיה אפשר להניח לסניפים על השולחן ממש.